

Sisäministeriölle

Pelastustoimen järjestämistä koskevan lain luonnoksesta annettava lausunto

Forssan kaupunki antaa oma-aloitteisesti lakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Lain yleisperustelut

Maakuntauudistuksesta ja siihen liittyvästä pelastustoimen uudistuksesta on tulossa päälinjoiltaan (tavoitteiltaan) hyvä ja sen avulla pystytään kehittämään palveluista entistä parempia ja kustannustehokkaampia. Lisäksi yhteiskunnan varautumista erilaisiin onnettomuuksiin, häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin pyritään parantamaan uudistetun lainsäädännön avulla siten, että sisäministeriön ohjausroolia vahvistetaan (s.16).

Maakuntauudistuksen tavoitteena on hallinnon yksinkertaistaminen siten, että työnjako on selkeä valtion, alueiden ja kuntien kesken. Pelastustoimen ja ensihoidon osalta on esitetty, että palveluiden järjestämisvastuu ja palvelutuotanto keskitettäisiin viidelle yliopistosairaalaa ylläpitävälle maakunnalle. Tätä on perusteltu muun muassa sillä, että siten pystytään varmistamaan pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyö myös tulevaisuudessa. Tavoite on sinänsä kannatettava. Siirrettäessä tehtäviä alueille on ensisijaisena ratkaisuna oltava toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille (18). Itsehallintoalueiden perustaksi on linjattu nykyinen maakuntajako (18) ja muusta maakunnallisesta toiminnasta poiketen pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden keskittäminen viidelle alueelle. Tämä ei ole perusteltua. Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuun on oltava kaikilla 18 maakunnalla. Näillä alueilla suunnitellaan myös mm. sosiaali- ja terveyshuolto, ympäristöterveydenhuolto, elinkeino- ja yritystoiminta jne. Pelastustoimen ja ensihoidon tulee olla yhteneväisesti mukana näiden 18 alueen toimintojen ja myös riskien suunnittelussa.

Pelastustoimen ja ensihoidon keskittäminen muusta aluejaosta poiketen viidelle alueelle heikentää huomattavasti lähipalveluiden integraation toteuttamista. Se jopa vaikeuttaa alueellista turvallisuustyötä. Julkishallinnon keskeinen tehtävä on huolehtia ihmisten perusturvasta kaikissa olosuhteissa. Uudesta maakuntahallinnosta syntyy myös hyvä ns. kotipesä varautumiselle erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, mikäli aluejaot ovat yhteneväiset (18). Maakunnat muodostavat alueen kuntien kanssa lähellä ihmistä olevan turvaverkon, jonka varaan on nykyistä helpompi rakentaa myös varautumisen kokonaisuus. Toiminnan yhteensovittaminen on luonteva ja välttämätön osa maakunnan omaa toimintaa, mutta mikäli päätetystä aluejaosta (18) poiketaan, alueellinen yhtenäisyys rikkoontuu. Se vaikeuttaa tehokasta turvallisuustyötä. Pelastusviranomaisen läsnäolo kaikissa maakunnissa on tätä parempi toteut-

taa siten, että kaikki maakunnat ovat pelastustoimen palveluiden järjestämisvastuussa ja päättävät itse siitä, miten palvelut on järkevintä toteuttaa.

Uudistuksen avulla 18 maakunnan kattava toiminta avaa kokonaan uusia mahdollisuuksia palvelutoiminnan kehittämiseksi. Moniammatillinen yhteistyö eri viranomaisien välillä helpottuu, kun ei ole tarpeettomia hallinnollisia raja-aitoja ja kun kansalaisten saamat palvelut siten paranevat. Lisäksi on syytä muistaa, että maakuntaan ollaan siirtämässä ELY-keskusten ja ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Myös näistä kokonaisuuksista voi tulla kokonaan uusia yhdistelmiä maakunnan yhteiseen palvelutuotantoon. Mikäli pelastustoimi ja ensihoito kuitenkin keskitetään muusta maakunnallisesta toiminnasta poiketen viidelle maakunnalle, 13 muun maakunnan rooli (keskeinen vaikutusvalta oman maakunnan asioihin) väistämättä vaikeutuu ja heikkenee, eikä ko. yhteistyö ole niiden alueilla välttämättä toteutettavissa.

Hallinnon tehokkuus paranee maakuntauudistuksen yhteydessä, kun palvelutoiminta ja tukipalvelut keskitetään samalle monitoimialaiselle toimijalle. Pelastustoimen järjestämistä koskevassa laissa esitetyn linjauksen perusteella pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden ja niille asetettujen tavoitteiden toteutuminen vaarantuvat, jos ne irrotetaan perusmaakunnista (18). Maakunnille ja kunnille tarjottavien pelastustoimen palvelujen kannalta 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen järjestämä pelastustoimi on parempi ratkaisu kuin pelastustoimen järjestäminen viiden maakunnan tehtävänä. Lainsäädännössä on kuitenkin pelastuslaitosten määrästä riippumatta turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina.

Pelastustoimella on vahva osaaminen hallinnonalat ylittävässä yhteistyössä häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelussa sekä harjoittelussa. Tätä on pystyttävä hyödyntämään riittävästi kuntien varautumisessa myös maakuntauudistuksen jälkeen. Jotta pelastustoimella on tosiasiallinen mahdollisuus varautumisen tukeen ja yhteen sovittamiseen sekä maakunnan yhteisessä varautumisessa että kunnissa, pelastustoimi tulee asemoida maakuntaan siten, että riittävä toimialaosaaaminen on sijoitettu palveluja järjestävälle tasolle.

Yksityiskohtainen lausunto

s. 1 ja 2 § Tehostaminen tarkoittaa joko saman tai nykyistä heikomman palvelun tuottamista nykyistä pienemmin kustannuksin tai nykyistä paremman palvelun tuottamista samoin tai nykyistä suuremmin kustannuksin. Samaan aikaan ei ole mahdollista sekä säästää voimavaroja tehostaen että parantaa palveluiden saatavuutta ja laatua. Tämä lause sisältää ristiriidan.

s.6 Nykytilan arviointi on tehty virheellisesti. Pelastustoimen järjestelmä on ollut erittäin kustannustehokas ja tarkoituksenmukainen. Palveluita on pystytty kehittämään laitosten vapaaehtoisen yhteistyön avulla. Suomen 22 pelastuslaitosta ovat organisoineet Kuntaliiton yhteyteen kumppanuusverkoston, joka on pystynyt kehittämään paljon pelastustoimen järjestelmää. Lisäksi esimerkiksi Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitokset ovat organisoineet yhteisen hankintarenkaan, joka kattaa yhdeksän pelastuslaitoksen raskaan ajoneuvokaluston ja pienkaluston hankinnat. Tässä toiminnassa myös Kanta-Häme on ollut pitkään mukana ja yhteinen hankintatoimi on tuonut merkittäviä taloudellisia säästöjä.

s. 10 ja 2 § Uusia johto- ja tilannekeskuksia ei ole tarpeen rakentaa esitetyin tavoin. Nykyiset tilat ovat jo nyt yhteiskäytössä ensihoidon kanssa. Yhteiset johto- ja tilannekeskukset eivät edellytä yhteistä hallinnollista rakennetta, esim. Itä-Suomen alueen pelastuslaitosten yhteistä tilannekeskusta. Säästöksi ei voida lukea sellaisia kustannuksia, joita ei ole lainkaan aiheutumassa.

s. 6-7 Pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyö on nyt tarkoituksenmukaista ja jokapäiväistä. Sen toimiminen on syytä varmistaa myös jatkossa, ja eri hallinnonalojen yhteistyötä on tiivistettävä esim. harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden varmistamiseksi. Lakiehdotuksen perusteluissa on virheellisesti esitetty, että pelastustoimen tehtävävolyymistä yli 80 % kohdistuu kiireellisiin ensihoito- ja ensivastetehtäviin. Tehtävävolyymia määritettäessä ei voida käyttää ainoastaan tehtävien määriä, vaan siinä tulee käyttää tehtävien hoitamiseen käytettäviä henkilötyövuosia.

Pelastustoimessa ja ensihoidossa henkilöstön toimintakyvyn heiketessä voidaan usein tehtävämuutoksia pitää työntekijä työelämässä ja siten välttää ennenaikainen eläköityminen ja siitä aiheutuvat ns. VARHE-maksut (urapolkutoiminta). Henkilöstön urapolkujen kehittäminen on tärkeä osa uudistusta, mutta se ei toteudu nyt esitetyssä mallissa (5).

Viiden maakunnan järjestämät ja tuottamat pelastustoimen ja ensihoidon palvelut eivät tue urapolkutavoitetta vaan päinvastoin vaarantavat sen. Henkilöstön siirtyminen viiden maakunnan palvelulaitoksen palvelukseen tarkoittaa käytännössä sitä, että henkilöstön uudelleen sijoittuminen ei onnistu kuin niiden alueella. Muiden 13 maakunnan alueelle pelastajille ja ensihoitajille ei ole tarjolla uusia tehtäviä. Niiden alueella muusta palvelutuotannosta vastaa lähtökohtaisesti oman maakunnan palvelulaitos, joka on siis eri työnantaja kuin em. viisi järjestämisvastuussa olevaa maakuntaa.

Urapolkuvaihtoehtojen ja toimintakyvyltään rajoittuneen henkilöstön määrä on sama alueiden määrästä riippumatta. Alueiden laajentaminen ei edesauta urapolkuja, vaan siihen liittyisi edelleen samoja haasteita ja kustannuksia.

s.7 Pelastustoimen järjestämistä koskevan lain yhtenä tavoitteena on mainittu valtakunnallisten järjestelmien kehittäminen. Tämän tavoitteen edistäminen on järkevää, mutta se ei vaadi palveluiden järjestämisen ja tuottamisen keskittämistä viidelle maakunnalle. Yhteiset toimintamallit, kustannustehokkuus ja toiminnallinen tehokkuus saavutetaan parhaiten siten, että pelastustoimen tarvitsemat erityiset tukipalvelut eli riskianalyysi, omat tietojärjestelmät, kehittäminen ym. keskitetään valtakunnallisen kaikkien maakuntien omistaman palvelukeskuksen tehtäväksi.

s.7 Pelastustoimen järjestämisvastuun ja tuottamisvastuun siirtäminen viidelle maakunnalle aiheuttaa tosiasiallisesti erittäin suuren demokratiavajeen 13 muulle maakunnalle. Pelastustoimen järjestämistä koskevassa laissa on rakennettu mekanismi siihen, miten sisäministeriö neuvottelee pelastustoimen järjestämisestä ja kehittämisestä viiden maakunnan kesken, mutta muille maakunnille ei nyt ehdotetussa järjestelmässä jää muuta kuin maksajan rooli.

s. 8 Nyt esitetyssä mallissa kaikki 13 maakuntaa tekevät oman yhteistyöalueensa 5 maakunnan kanssa yhteistyösopimuksen pelastustoimen palveluiden tuottamisesta. Tämän jälkeen järjestämisvastuussa olevien 5 maakunnan maakuntavaltuustot hyväksyvät pelastustoimen palvelutasopäätöksen. Palvelutasopäätöksen hyväksymisen jälkeen 5 maakunnan palvelulaitokset tuottavat palvelut, mutta muilla 13 maakunnalla ei ole minkäänlaista ohjausmekanismia palvelutuotannon ohjaamiseen. Tämä ei ole millään tavalla hyväksyttävää.

s.9 Pelastustoimen resurssien / miesvahvuuksien optimointi vuorokauden ja vuodenajan mukaan on kannatettava tavoite, jos sen avulla pystytään tehostamaan toimintaa. Sivun 11 perusteluissa on todettu, että pelastustoimen voimavarat säilyisivät pääosin ennallaan. Kanta-Hämeessä optimointi ei ole mahdollista, sillä suunnitteluprusteena on jo nyt valtakunnallisen ohjeen mukainen minimi. Optimointia ei voi tehdä

alle minimin, jollei esimerkiksi lopeteta savusukeltamista tiettyinä vuorokaudenaikoina yhdessä tai useassa kaupungissa, mutta tämä tarkoittaisi palvelutason olennaista heikentämistä.

s. 9 ja 2 § Luonnoksen mukaan suuret alueet mahdollistaisivat palveluiden suunnitteluperusteiden muuttamisen nykyistä yhdenmukaisemmiksi. Suunnittelu perustuu kuitenkin jo nyt yhteiseen valtakunnalliseen toimintavalmiuden suunnitteluohjeeseen ja riskiaineistoon, eikä alueiden määrä vaikuta niiden suunnitteluperusteena käyttämiseen jatkossakin.

s. 9 ja 2 § Sopimuspalokuntien käyttämisen tehostamisen rajoitteena on, että sopimuspalokunnat eivät käytännössä pysty tuottamaan juurikaan nykyistä parempaa valmiutta. Niiden nykyistä tarkoituksenmukaisempi käyttäminen edellyttäisi muutoksia sopimuspalokuntalaisten työssäkäyntialueisiin sekä muuttoliikkeen kääntämistä takaisin kohti harvaan asuttuja alueita. Pelastustoimen alumuutoksin ei voida vaikuttaa näihin edellä mainittuihin seikkoihin.

s. 9 Henkilöstö: Henkilöstö-, talous- ja ICT-hallinnon tehtävien keskittäminen nykyistä harvemmille toimijoille on mahdollista. Hallintokulut eivät kuitenkaan ainakaan Kanta-Hämeen osalta merkittävästi pieneneisi, sillä pelastuslaitoksen henkilöstö-, hallinto- ja ICT-hallinnon tehtävät on jo nyt keskitetty kuntien yhteiselle palveluntarjoajalle.

s. 9 Hallinto- ja tukipalveluiden toimintoja yhdistämällä arvellaan voitavan jättää täyttämättä tai siirtää turvallisuuspalveluihin ja pelastustoimintaan luonnollisen poistuman kautta useita virkoja. Vuosittain saatavaksi säästöksi arvioidaan enimmillään noin 2,1 miljoonaa euroa. Hallinto- ja tukipalveluissa olevien virkojen määrä on kuitenkin varsin vähäinen, ja näistä tehtävistä luonnollisesti poistuvia on vähän. Vaikka hallinto- ja tukipalveluissa virkoja olisikin, niin siirtämällä ne turvallisuuspalveluihin tai pelastustoimintaan ei säästöä tulisi lainkaan. Lisäksi järjestämisvastuussa oleva tilaajaorganisaatio edellyttää uusien pelastustoimen hallintotehtävien perustamista.

Maakuntauudistusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis-uudistusta sekä niihin liittyviä lakeja koskevan hallituksen esityksen sivulla 200 todetaan, että yksittäiselle maakunnalle kohdennettavan rahoituksen määrä ei ole sama kuin nykyisin maakunnan kuntien yhteenlaskettu rahoitus. Rahoituksen muutosta on arvioitu vertaamalla uuden rahoitusmallin mukaista vuoden 2016 rahoitusmäärän mukaan laskettua rahoitusta alkuperäiseen määrään, joka saadaan laskemalla maakuntaan kuuluvien kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen nettomenot yhteen.

Rahoituksesta noin 10 % eli 1,8 mrd. euroa kohdennetaan asukasluvun perusteella. Pelastustoimen menot sisältyvät tähän 10 %:iin. Pelastustoimen kustannusten keskiarvo on tällä hetkellä noin 75 euroa/asukas. Esim. Kanta-Hämeessä vuoden 2015 tilinpäätöstietojen perusteella pelastustoimen kustannukset olivat noin 62 euroa/asukas.

Uudistuksen siirtymävaiheeseen liittyviä suuria vuotuisia rahoituksen maakunnittaiten määrien muutoksia pyrittäisiin lieventämään erillisin siirtymätasausäännöksin. Jos pelastustoimen palveluiden rahoitus toteutetaan Kanta-Hämeessä valtakunnan keskiarvon mukaan eur/asukas, se tarkoittaa n. 2,3 miljoonan euron lisäystä vuositaiseen käyttötalouteen. Vastaavasti viiden alueen mallissa Kanta-Hämeen pelastustoimen menot kasvaisivat vastaavan 2,3 milj. euroa. Lisäkustannusten aiheuttamilla mahdollisilla pelastustoimen talouden sopeuttamistoimilla olisi kohtalokkaat seuraukset Kanta-Hämeen maakunnan alueen pelastustoimen palvelukyvyille ja siten kansalaisten saamalle pelastustoimen (palokuntien) toiminnalle myös onnettomuus- ja tulipalotilanteissa.

s.11 Perusteluissa on todettu, että keskittäminen viidelle maakunnalle parantaisi mahdollisuuksia hallita tietoyhteiskuntakustannuksia. Tämän tavoitteen aikaansaaminen ei vaadi palveluiden keskittämistä viidelle maakunnalle.

Lain yksityiskohtaiset perustelut

s.13. 3§:n perusteluissa todetaan, että valtioneuvosto voi asetuksella päättää palvelujen kokoamisesta yhä suurempiin kokonaisuuksiin. Muiden maakuntien on todettu voivan vaikuttaa ko. palveluiden määrään, laatuun ym. Tosiasiassa muilla 13 maakunnalla ei olisi minkäänlaisia vaikutusmahdollisuuksia näiden palveluiden tuottamiseen eikä muihinkaan yksityiskohtiin. Muilla 13 maakunnalla olisi esityksen mukaan ainoastaan rahoitusvastuu näistä erikseen yhä suurempiin kokonaisuuksiin kootuista palveluista.

s. 13 Pelastustoimen johtamisjärjestelmä on mahdollista sovittaa yhä suuremmille alueille, mikä vähentäisi päivystys- ja varallaolotehtäviin osallistuvien määrää. Päivystysalueiden suurentaminen tuo kustannustehokkuutta, joskin muutokset vaikuttavat myös palvelutasoon. Hallinnollisten alueiden määrä ei vaikuta edellytyksiin toteuttaa pelastustoimen johtamis- ja päivystysjärjestelmiä nykyistä suuremmilla alueilla. Esimerkiksi Kanta-Hämeen ja Varsinais-Suomen pelastuslaitokset ovat jo nyt sopineet yhteisestä pelastustoiminnan johtamisen päivystysjärjestelystä.

s. 14. 4 §:n mukaan maakuntien on sovittava palveluiden tuottamisesta yhteistyösopimuksella. Nyt esitetyssä mallissa palvelutasopäätöksen ja yhteistyösopimuksen välinen suhde on epäselvästi säädetty. Yhteistyösopimuksessa jokainen maakunta päättäisi kohdaltaan palvelutasoon kuuluvista seikoista, mutta pelastustoimen järjestämistä vastaavassa oleva maakunta voisi ja sen pitäisi kuitenkin päättää pelastustoimen palvelutason toteuttamisesta. Vaikka tässä yhteydessä säädetään kuulemismenettelystä, muiden maakuntien olisi pystyttävä osallistumaan myös palvelutason toteuttamista koskevaan päätöksentekoon. Nykyisessä järjestelmässä kaikki alueen kunnat ovat yleensä edustettuina pelastuslaitoksen päätöksenteossa johtokunnassa tai lautakunnassa, mikä on demokraattista. Esitetty viiden alueen malli ei sitä ole.

5 §:n s. 15 Perusteluiden mukaan pelastustoimen palvelutuotannosta vastaisi viiden maakunnan palvelulaitos. Henkilöstö olisi palvelulaitoksen palveluksessa. Tämä rakenne on epätarkoituksenmukainen, koska se tosiasiassa estää henkilöstön uudeleen sijoittumisen ja tehtäväkierron muihin maakunnan tehtäviin. Maakunnan palvelulaitos on oma oikeushenkilö, eikä sillä ole oman maakunnan ulkopuolella muita tehtäviä kuin pelastustoimen ja ensihoidon tehtäviä. Palvelulaitoksen ja maakunnan keskinäistä roolia olisi syytä tarkentaa. Palveluiden järjestämisen ja tuottamisen erottaminen soveltuu huonosti pelastustoimeen. Lähtökohtaisesti sen palvelut eivät ole markkinoille alttiina, eikä valinnanvapaus koske sen palveluita. Pykälän mukaan palveluita voitaisiin hankkia myös yksityisiltä toimijoilta. Tämä on sinänsä kannatettava ehdotus. Esimerkiksi yksityiset vartiointiliikkeet voisivat tuottaa joitain pelastustoimen palveluita. Nykyisinkin pelastustoimen tarvitsemia tukipalveluita tuotetaan muualla kuin pelastuslaitoksissa.

s. 16 7 §:n mukaan valtioneuvosto asettaa pelastustoimelle valtakunnalliset tavoitteet. Säädöksen tarkoitus ei tule perusteluista selvästi esille. Sisäministeriöllä on vastuuministeriönä ohjausrooli ja olisi luontevaa, jos se pystyisi määrittelemään valtakunnalliset pelastustoimen tavoitteet. Nyt esitetty valtioneuvoston rooli tuntuu päällekkäiseltä ja byrokratiaa lisäävältä sisäministeriön ohjausroolin kanssa. Pykälän perusteluissa on korostettu finanssipoliittisia tavoitteita. Niiden esiin nostaminen tuntuu vieraalta ajatukselta. Valtioneuvoston ohjausroolin kehittäminen pelastustoimen palvelutuotannossa ei ole tarkoituksenmukaista, koska pelastustoimen palveluiden pitä-

si olla johdettu riskianalyysistä eikä finanssipolitiikasta. Samoin pykälän perusteluissa on mainittu, että valtioneuvosto voi asettaa tavoitteita pelastustoimen palveluverkon alueelliselle kehittämiselle tai jopa palveluiden alueelliselle sijoittumiselle. Nämä tavoitteet ovat ristiriitaisia, kun kuitenkin samassa järjestämislaissa on todettu, että jokainen maakunta sopii omasta palvelutasostaan. Sinänsä valtakunnalliset tavoitteen ja finanssipolitiikan kytkeminen osaksi pelastustoimen suunnittelua ovat ymmärrettäviä, mutta niiden asettaminen ei tue maakunnallista itsehallintoa.

Pykälän perusteluissa on mainittu, että maakunnilla ei ole edellytyksiä järjestää ja tuottaa pelastustoimen palveluita. Tämän väitteen tueksi ei ole esitetty mitään konkreettista. Ainakin nykyään kaikki pelastuslaitokset pystyvät tuottamaan omat palvelunsa. Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen tuottamat pelastustoimen ja ensihoidon palvelut ovat kustannustehokkaimpien joukossa. Pykälän perusteluissa on mainittu, että tavoitteena on kehittää pelastustoiminnan ja siviiliviranomaisten valtakunnallista johtamista sekä koordinoitua laaja-alaisen uhkien torjunnassa. Tämä on hyvä tavoite ja sitä kannattaa edistää, mutta tämän tavoitteen aikaan saaminen ei vaadi pelastustoimen järjestämisvastuun ja palvelutuotannon keskittämistä viidelle maakunnalle.

Alueella on edelleen kaksi merkittävää itsehallinnollista toimijaa. Kuntien ja maakuntien varautumisen yhteensovittamisen ja toimintojen järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaisinta, että pelastustoimen ja ensihoidon tehtävä järjestetään 18 maakunnan perusratkaisun mukaisesti.

Valtakunnallisen johtamisen ja koordinaation kehittäminen kannattanee tehdä esimerkiksi viiden yhteistyöalueen avulla, mutta peruspalvelutuotantoa ja siihen liittyviä vastuu- ja johtosuhteita ei kannata keskittää ja siten sekoittaa 18 päätettyä vastuu- aluetta. Nyt esitetystä mallista on tulossa erittäin moniportainen eikä se tue hallituksen asettamaa normitalkoiden eli säännösten purkamisen ja hallinnon yksinkertaistamisen tavoitetta. Päinvastoin liiallinen keskittäminen ja rajoiltaan epäyhtenäinen malli vaikeuttaa järkevää yhteistyötä.

On hyvin epätydyttävää ja vastoin hyvän hallinnon kehittämisen periaatteita, että näinkin suuren pelastustoimen uudistuksen valmistelussa ja suunnittelussa pelastuslaitokset jätettiin kokonaan sivuun. Pelastuslaitoksille viiden alueen linjaus kerrottiin keväällä 2016 ilman ennakkokeskusteluja. Pelastuslaitosten syrjäyttäminen valmistelu- ja suunnitteluvaiheessa näkyy uudistuksen puutteellisena valmisteluna ja vaikeuttaa oleellisesti uudistuksiin sitoutumista.

s. 18 8 §, 9 § ja 11 § Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan valtakunnallisten tavoitteiden valmisteluun osallistuisivat ainoastaan pelastustoimen järjestämisvastuussa olevat maakunnat. Tätä ei voi pitää hyväksyttävänä, koska myös muiden maakuntien on pystyttävä osallistumaan palveluiden kehittämiseen ja tavoitteiden valmisteluun. Tämän kehityksen seurauksena maakunnat jaetaan perusteettomasti eri luokkiin sen mukaan, missä yliopistosairaala sijaitsee.

Pelastustoimen järjestämislain 11 §:n mukaan sisäministeriö ja pelastustoimen järjestämisestä vastaava maakunta ohjaavat pelastustoimen toimintaa ja palveluita vuorovaikutuksessa keskenään. Kanta-Hämeen osalta tämä tarkoittaisi, että maakunnan riskit ja pelastustoimen mitoitus eli resurssisuunnittelu päätettäisiin viime kädessä Pirkanmaan maakuntavaltuustossa. Tämä on jyrkästi perustettavan maakunnallisen itsehallinnon periaatteiden ja tavoitteiden vastaista.

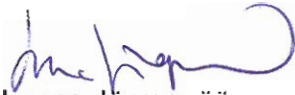
s. 21, 14 §. Pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja maakuntien välisen yhteistyösopimuksen keskinäinen suhde on epäselvä. Nyt näyttää siltä, että maakuntien yhteistyösopimus on otettu tähän lainsäädäntöön mukaan siksi, että sen avulla halutaan

varmistaa edes jonkinlainen demokraattinen ohjaus pelastustoimen palvelutuotannossa. Pelastustoimen palveluiden tosiasiallisen tason päättäisi kuitenkin järjestämistä vastuussa oleva maakunta. Tämä on maakunnallisen itsehallinnon periaatteiden vastainen järjestelmä.

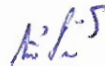
Lakiluonnoksessa on esitetty, että pelastustoimen ohjaus ja toteutuneen palvelutason valvonta erotettaisiin omiksi tehtävikseen. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista, koska ohjausvallan käyttämisen tulee perustua tietoon pelastustoimen toteutuneesta palvelutasosta. Tätä parempi vaihtoehto olisi keskittää sekä ohjaus- että valvontatehtävät yhdelle toimijalle koko maassa ja pelastustoimen palvelujen tuottaminen 18 maakunnalle.

Forssassa 11.11.2016

Forssan kaupunki
Kaupunginhallitus

Leena Järvenpää
va. kaupunginjohtaja

Matti Pietilä
kaupunginsihteeri